

Toimintakulttuurin muutos ja STEP- oppimiskokonaisuudet

Kajaanin OPS-työn saldoa

Tästä lähdettiin OPS- paketissa 1

Toimintakulttuuri

Koulun toimintakulttuuri

”Toimintakulttuuri on koulussa vallitsevien erilaisten ajattelu- ja toimintatapojen ja toimintaa ohjaavien arvostusten kokonaisuus. Toimintakulttuuriin vaikuttavat sekä koulun ulkopuoliset että sisäiset tekijät. Toimintakulttuuri puolestaan vaikuttaa opiskeluympäristöön, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Kaikki yhteisön jäsenet muovaavat koulun toimintakulttuuria.”

”Koulun keskeinen voimavara on yhteisö. Sen luonne tulee parhaiten esiin kouluyhteisön toimintakulttuurissa.

Koulun toimintakulttuurin pitää tukea työrauhaa. Oikeudet, säännöt ja kaikkien henkilökohtainen vastuu niiden toteutumisesta ja noudattamisesta ovat työrauhan kulmakivet.”

”Toimintakulttuurin paras ilmentäjä on tapa, jolla kouluyhteisön jäsenet toisensa kohtaavat. Työyhteisössä on tärkeää osoittaa kunnioitusta ja arvostusta toisia kohtaan. Ja kaikilla koulussa työskentelevillä on työturvallisuuslain mukaan oikeus terveelliseen ja turvalliseen työhön. ”

”Toimintakulttuuri – tapa toimia arjessa”

Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri perusteluonnoksessa

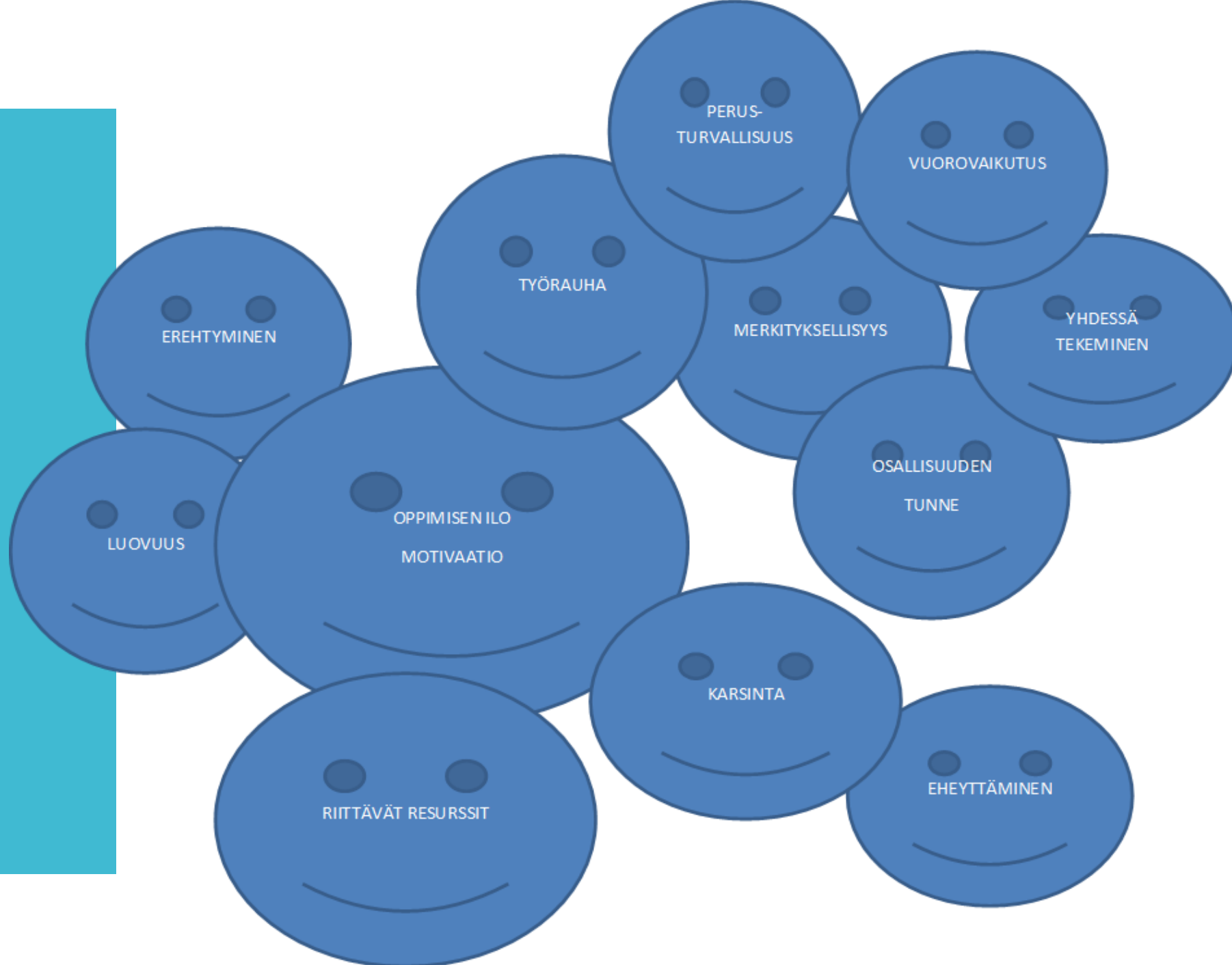

Lähde: Irmeli Halinen, OPH

MITÄ KOHTI HALUTAAN MENNÄ?

TYÖYHTEISÖ	TYÖ	OPPILAAT	RESURSSIT
Toisen ja toisen työn arvostaminen ja kunnioittaminen	Kiireettömyys	Oppilaiden vastuullisuus	Erytisopetusresursseja lisää.
Vastuu omista teoista ja yhteiseksi hyväksi toimiminen	Oppisisältöjen karsinta, vähemmän on enemmän.	Oppilaiden osallistamisen lisääminen (opiskelu, ympäristö, viihtyvyys)	Avustajaresurssit ja niiden kohdentaminen
Yhteistyö, yhteisöllisyys, yhteiset päätökset ja yhteen hiileen puhaltaminen	Opettajat omaksuvat uusia tapoja opettaa	Kohtuulliset ryhmäkoot	Ajanmukaiset opetusvälineet
Avoin ja läpinäkyvä toiminta	Toiminnallinen oppiminen		Sähköinen viestintäjärjestelmä
Kannustava työilmapiiri	Opettaminen ja kasvattaminen ovat ydinasioita		Vastuuta kodeille
Voimavarainen työyhteisö	Työnkuvan painopistettä pois alati paisuvasta oppilashuoltotyöstä		3. sektori koulun toimintaa tukemassa

Kajaanin koulujen kootut oivallukset

Tavoitellaan muutosta

Oppilas on utelias ja aktiivinen, **ei passiivinen**

Oppilas ajattelee, opiskelee ja toimii oppitunneilla, **ei istu pelkästään omalla paikallaan 45- 75min**

Oppilas asettaa ja tekee kysymyksiä, **ei etsi tai kerro pelkästään vastauksia**

Oppilas on vuorovaikutteinen ja toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa, **ei työskentele pelkästään yksin**

Oppilas etsii monipuolisin menetelmin uutta tietoa, **ei pelkästään vastaanota uutta tietoa**. Oppilas luo uutta tietoa.

Erityisen tärkeää myös se, **mitä opitaan** opetus-opiskelu-oppimisprosessissa **itsestä ja omasta oppimisesta** eikä vain se, mitä opitaan sisällöstä.

Yhdessä tekeminen yhteiseksi hyväksi	”Työtoimintaan” osallistaminen	Kummitoiminta	Opetukseen ja sen suunnitteluun osallistaminen
<ul style="list-style-type: none"> - tapahtumien järjestäminen esim. Hurlumhei, Basaari, markkinat myyjäiset, työpajat, juhlaohjelmien ja lastenjuhlien järjestäminen, Taiturigaala - oppilaat retkien, juhlien ja toimintapäivien suunnitteluun ja toteutukseen mukaan - koulun tai luokan lehti/vuosikirja (esim. nettiversio) - luokkatoimikunta - leirikoulut, luokkaretket rahankeräyskampanjoihin keskusteleva - toimintakulttuuri luokissa - viikoittainen luokkapalaveri (esim. perjantaipalaveri), annetaan vaihtoehtoja, joista oppilaat voivat päättää (valita) - luokanohjaajan tunti 	<ul style="list-style-type: none"> - siivoustalkoot - käytävien siivousvuorot ja käytävävalvojat - koulun sisäinen keittiö- ja siivous- TET - ruokalajärjestäjät - oppilaat ideoivat ja vetävät ohjatusti kerhoja - kirjaston ym. yhteisten oppimistilojen vastuullistaminen eri tehtävin - välkkäritoiminta (esim. oppilaiden kehittämät jalkapallopelit välitunneilla) ja välituntisarjat liikunnassa, oppilaiden pitämä välituntikioski - liikuntavälineille - osallistuminen välituntivalvontoihin - päivänavaustoiminta - vanhempainyhdistyksen kokouksiin osallistuminen - tukioppilastoiminta - Erkin polun vaaliminen - etsitään tapoja, joilla lapset voivat auttaa muita, ”tehdä hyviä tekoja” 	<ul style="list-style-type: none"> - kummiluokkienvälinen suunnitelmallinen pedagoginen yhteistyö. esim. opetussuunnitelman sisältöjen mukainen ylemmän ja alemman luokan välinen yhteistyö, jota toteutetaan yhteistoiminnallisen opetuksen menetelmin - kummien välituntileikittäminen - ”kummitunnit” - kummiyritystoiminta - aikuiskummitoiminta (oppilaiden ja eläkeläisten suunnitelmallinen yhteistyö) 	<ul style="list-style-type: none"> - teemat ja projektit esim. koko koulun teemapäivässä ryhmissä 1.-6. luokkien oppilaita ja isommat ottavat vastuun pienemmistä huolehtimisesta, oppilaita kuullaan/oppilailla iso vastuu suunnittelussa ja toteutuksessa esim. liikennepäivä, oppiaineiden integrointi jonkun teeman yhteydessä - oppilaiden mahdollisuus äänestää annetuista vaihtoehtoista työtapojen suhteen - oppilaan erityisosaamisen hyödyntäminen esim. apuopettajana/ ohjaavana opettajana/tietokoneguruna toimiminen, oppilaiden tekemät opetusvideot, vertaisoppimisen ja yhteistoiminnallisen oppimisen käyttäminen - kannustaminen yhteissuunnitteluun ja tavoiteasetteluun esim. Oma koulupäivä eli luokka suunnittelee yhdessä koulupäivän - oppilaiden osallistuminen kehittämistiimeihin/kokouksiin - hoitoneuvotteluissa mukana oleminen, mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihin valinnaisaineissa enemmän oppilaiden osallisuutta - ongelmanratkaisutehtäviä opetukseen - kansainvälinen yhteistyö

Osallisuus ikätason mukaan; pienet omassa ryhmässä/luokassa, isot koulun tasolla jne.

kasvatuskumppanuus

Paikallisuus

- Luonto (Oulujärvi, Talvivaara)
- Paikallishistoria (Kainuu ja Kajaani)
- Merkkihenkilöt (mm. Leino, Lönnrot, Kekkonen, Renfors, Kianto)
- Yhteistyö koulun sisällä, koulujen välillä, päiväkotien ja vanhusten kanssa sekä yritysyhteistyö

Elämän hallintataidot

- Vastuullisuus ja motivaatio
  - Itsetuntemus ja tunnetaidot, paineensietokyky
  - Oman talouden hallinta ja arjen taidot
  - Terveys, fyysinen ja henkinen jaksaminen sekä liikunnan merkitys yksilön hyvinvointiin ja oppimiseen
  - Tietotekninen osaaminen ja medialukutaito
- OPS 2016:monilukutaito

Työelämäosaaminen

- Tulevaisuusnäkökulma
- Positiivinen elämänsenne, myönteinen minäkuva
- Sivistys ja oppiminen
  - Perustaidot: matemaattiset taidot, lukutaito, kirjoitustaito, kielitaito, tiedonhankinta- ja käsittelytaidot
  - Tietotekninen osaaminen
  - Oppimisen yksilöllisyys ja motivoivuus, oppimaan oppimisen taidot
  - Oppimisympäristön merkitys (turvallisuus, viihtyisyys, siisteys, työrauha)
- Yrittäjyys

Sosiaaliset taidot

- Toisen ihmisen kunnioittaminen, arvostaminen ja kuunteleminen
  - Suvaitsevaisuus ja tasa-arvoisuus
  - Käytöstavat
  - Vuorovaikutustaidot
  - Yhteistyötaidot
  - Ryhmäyötaidot
- Yhteisöllisyys ja osallisuus

oppimiskokonaisuudet

Sosiaaliset ominaisuudet yksilössä - sivistys ja hyvät tavat:

- Itsetunto ja -tuntemus:
  - Oman (ja toisen) kulttuurin ymmärtäminen / arvostaminen
  - Hyvät käytöstavat, kiitos, anteeksi, ole hyvä...
  - Empatiataidot
  - Hyvät kommunikointitaidot lisäävät itsetuntemusta ja rohkeutta
  - Vahvuutta ottaa vastaan palautetta, realistinen itsearviointi ja omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistaminen
- Motivaatio ja halu olla hyvässä vuorovaikutuksessa muihin

Kaikissa oppiaineissa opettajan esimerkillä

Hyvä käytös muiden kanssa - suvaitsevaisuus ja kansainvälisyys:

- Muiden ja erilaisuuden sensitiivinen huomiointi, kohtaaminen ja kunnioitus
- Reilun pelin säännöt kaikessa toiminnassa
- Oman vuoron odottaminen
- Ryhmässä toimiminen, oman roolin ja merkityksen ymmärtäminen ryhmän toiminnalle
- Kaverisuhteet ja kiusaamisen vastaisuus

Hyvät somekäytöstavat

- Asiallinen somekäyttäytyminen ja asiallinen oman mobiililaitteen käyttö
- Kriittisyys, mielekäs hyödyntäminen, yksityisyys vs. julkisuus, turvallisuus (ikärajat ja vastuullisuus)
- Huomioida tärkeä elämä myös netin ulkopuolella! Rajallinen käyttö niin lapsilla kuin aikuisilla

Kiva koulu

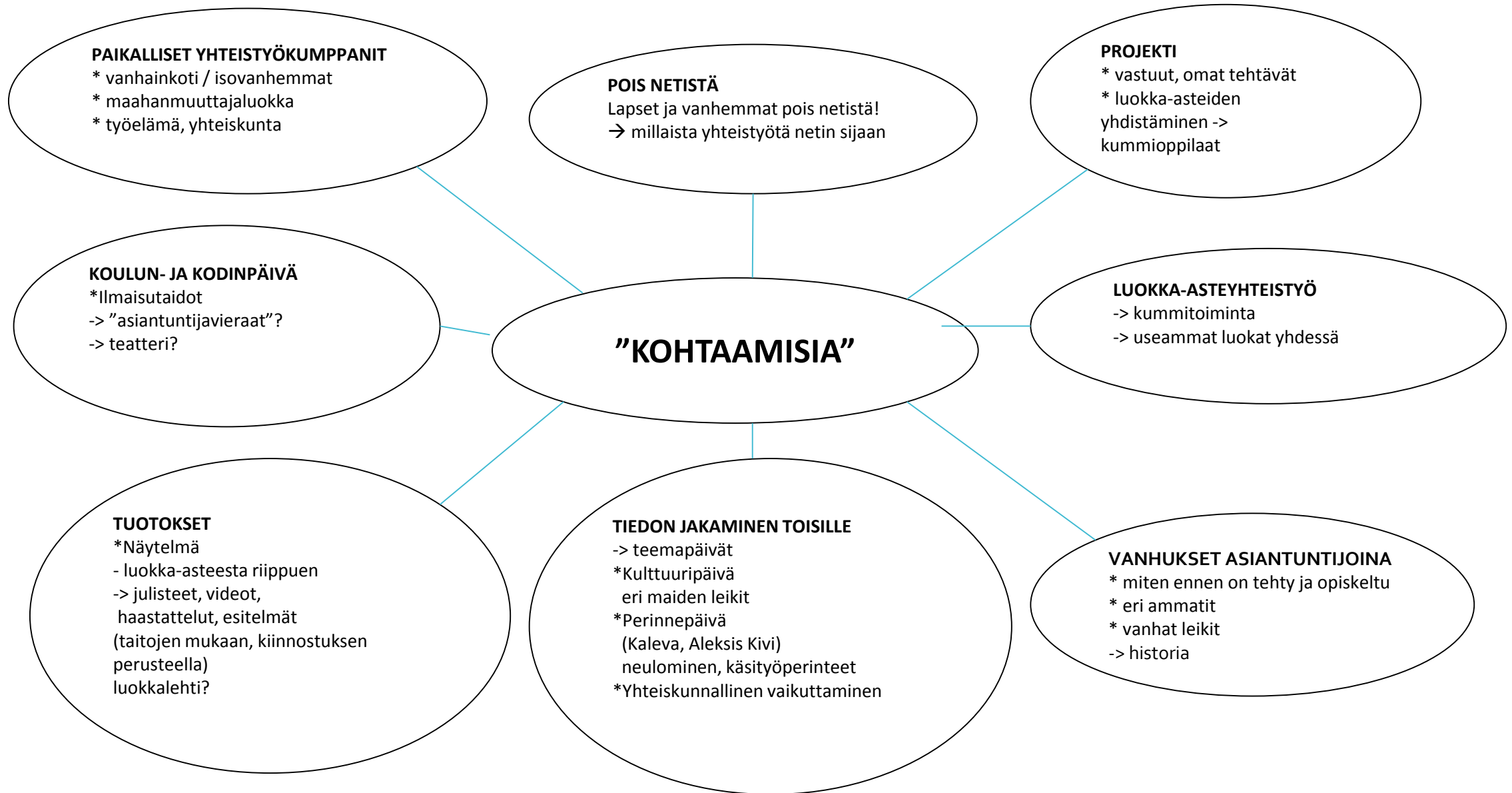
Sosiaaliset taidot

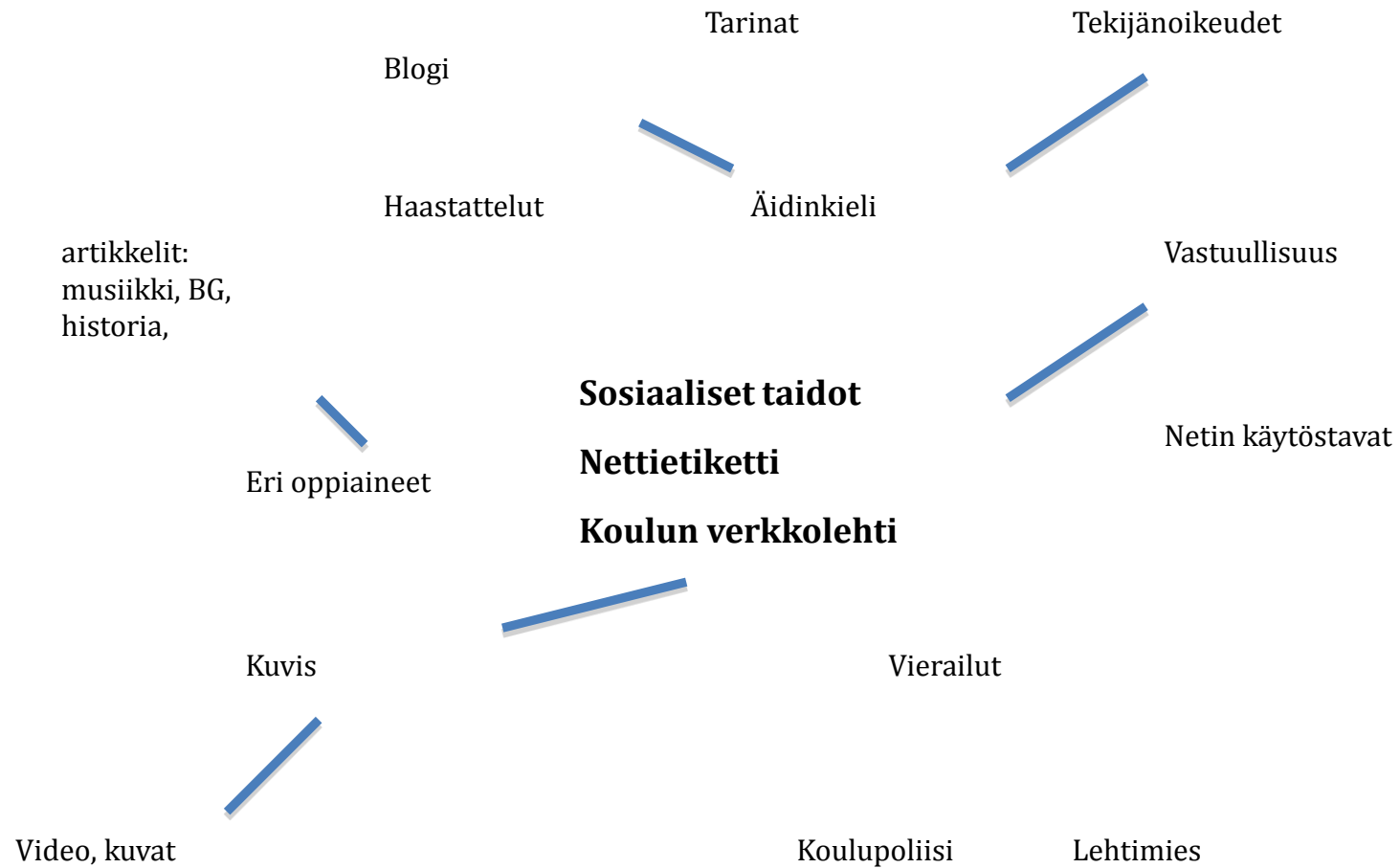
Ei koulua vaan elämää varten!

Kodin ja koulun yhteistyö

Työtavat

- Yhteisten tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen
  - Juhlat, teemapäivät ja -viikot (esim. Hyvän käytöksen viikko, Kulttuuriviikko, Mediaviikko, Perinnepäiva (esim. Aleksis Kivi, Kalevala tai neulominen ja käsityöperinteet), Integrointi eri oppiaineisiin), Vilttikirppis
- Yhteistä ohjattua ja vapaata olemista, jossa tilaa luovuudelle
  - Leikkiminen, pelit, lautapelit
  - Välituntitoiminnan kehittäminen, välitunti/vertaisohjaajakoulutukset
  - Liikkuva koulu –ajattelun ja toimintakulttuurin mahdollisuudet
- Erilaiset työskentelymuodot:
  - Parityöt, ryhmätyöt (yli luokkarajojen, joissa vaihtelevat kokoonpanot ja roolitus, esim. sihteeri, puheenjohtaja...)
  - Luokkien välinen toiminta (esim. kummiluokat)
  - Apuope- ja työpajatoiminta, projektityöt, draama sosiaalisista tilanteista (mm. konfliktitilanteiden ratkaisemisessa)
  - TVT: hyödyntäminen (Videot ja dokumentit esim. hyvästä käytöksestä ja koulu yhteisöstä sekä animaatiot, some-ohjeet)
  - Yhteistoimintaa ja -työtä eri tahojen kanssa, kuten vierailuja ja vierailijoita sekä tutustumiskäyntejä ja leirikouluja (esim. seurakunta, teatteri, liikuntajärjestöt/urheiluseurat, ihmiset eri sukupolvista ja kulttuureista, mm. hoitokotien vanhukset ja omat isovanhemmat sekä maahanmuuttajat, nuorisotyöntekijä, diakoni ja lähetyssihteeri, päiväkodit, perheneuvola, UNICEF ja MLL, Monika, toiset koulut Suomessa ja ulkomailla, muut kaupungit ja maat, (kummi-)yritykset, puolustusvoimat, poliisi, sosiaalitoimi, media)
- Erilaiset tuotokset
Näytelmät, huoneentaulut (esim. posterit), julisteet, esitelmät, yhteiset teesit, koulun julkaisut, tarinat, artikkelit, hyväntekeväisyyspaukset, blogit ja haastattelut, luokkalehti(?) (tekijänoikeudet tiedostaen) jne.

Omasta terveydestä ja henkisestä jaksamisesta huolehtiminen:

- motivaatio omaan hyvinvointiin (vaihtoehdot/valinnan mahdollisuus)

Kotikasvatuksen merkitys

Rutiinit kotona ja koulussa, arjen sujuminen

Riittävä uni ja lepo

Ravinnon merkityksen ymmärtäminen

- Ravinto-opastus ja ruokakasvatus

Liikunnan merkitys yksilön hyvinvointiin ja oppimiseen

- Liikunta ja liikunnan ilo osaksi arkea ja oppimista
- Liikunnan integrointi kaikkeen oppimiseen, esim. jumppatuokiot päivänavauksien yhteydessä, tuntien alussa ja välitunneilla; ohjatusti ja ilman ohjausta, aktiivisuusrannekkeet, älykännykään sport-tauot
- Oman liikunnan seuranta ja henkilökohtaistaminen, esim. liikuntapassi, aktiivisuusrannekkeet luokkakohtaisesti lainaan, kotitehtävät liikunnasta
- Monipuoliset liikuntakokemukset, esim. tapahtumia yhdessä vanhempien kanssa, lajikohtaiset turnaukset sekä lajiesittelyt ja -kokeilut monipuolisesti koululiikunnassa (mm. frisbeegolf, ratsastus, matkaluistelu järven jäällä)
- Sekä vähän liikkuvien että urheiluvien nuorten huomiointi

Kykyä pitää huolta omista asioistaan

- omien vastuiden ja velvollisuuksien ymmärtäminen
- rahan käyttö, oma talous
- some-käytön ja pelaamisen hallinta

Hyvät harrastukset

Elämän hallintataidot

Itsetuntemuksen ja itseilmaisun kehittyminen

- mm. ymmärrys siitä, mitä osaa ja mitä on kehitettävää)

Muutoksen ja pettymyksen sietokykyä

- virheistä oppii ja uudelleen täytyy yrittää, jos jotain haluaa saavuttaa

Oppimisen taitojen kehittyminen

- aktiivinen oppija, jonka perustaidot kehittyvät yhdessä opetteluun kautta kohti itsenäistä oppimista ja ilmiöiden tutkimista sekä oman oppimisen itsearviointia

Tulevaisuuden suunnittelu

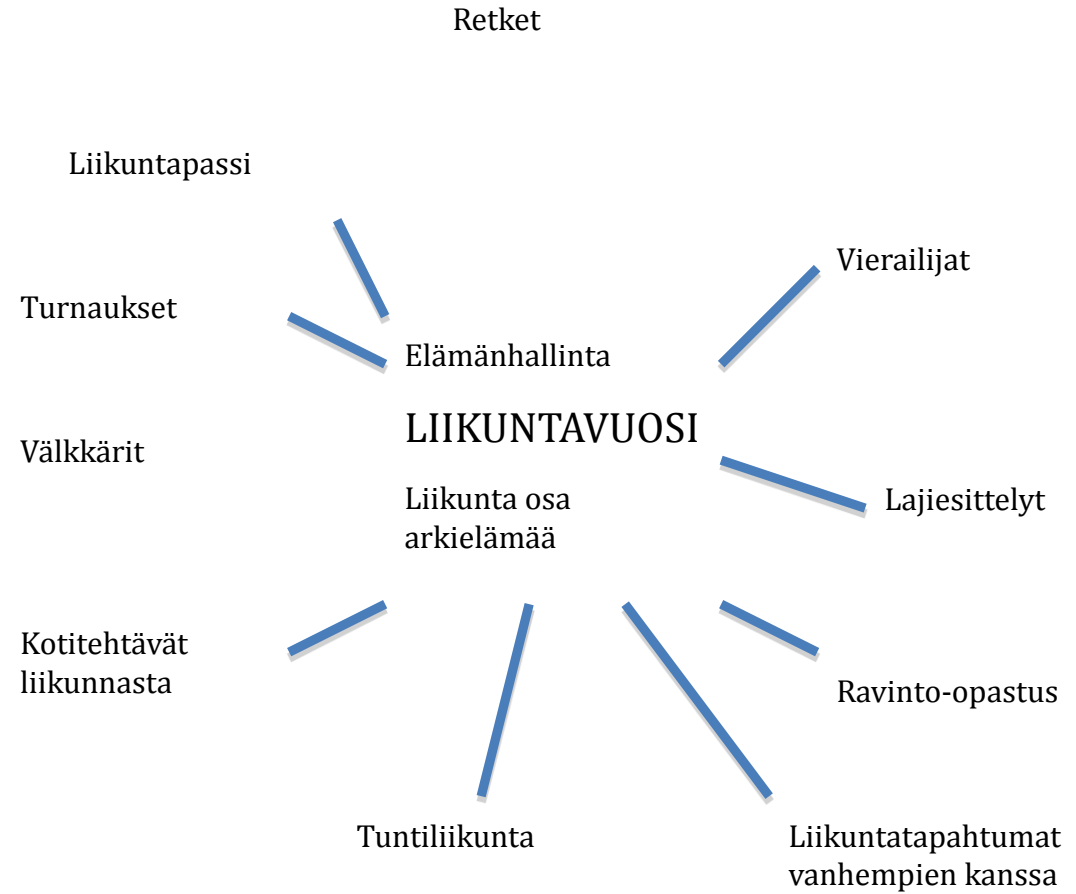
- kiinnostus omaan tulevaisuuteen ja ymmärrys työn tekemisen merkityksestä - pohdinta, mille alalle hakeudun peruskoulun jälkeen

Kannustus

Opinto-ohjaus

Työtapa:

- Ryhmä- ja projektityöt (yli luokkarajojen ja eri kokoonpanoilla ja roolituksilla), yhteistoiminnallinen oppiminen ryhmässä, työpajatoiminta (arjen hallintaan liittyviä työpisteitä)
- TVT:n hyödyntäminen osaksi arkea ja opetusta
- Teemaviikot ja -päivät
- Yhteistyö ja -toiminta eri tahojen kanssa, esim. vierailut ja vierailijat, (opinto)retket jne. Yhteistyötahoina mm. huoltajat, opettajat, koulupoliisi, nuorisotyö, terveydenhoitohenkilöstö; terveyskeskus ja KASS, sosiaalitoimi, KELA, seurakunta, pankkitoimihenkilöt, (kummi)yritykset, urheiluseurat ja Kainuun Liikunta, Kajaani Dance, Juminkeko, Pölkky Oy, Kainuun museo ja taidemuseo, teatteri(t), media, AMK:n peliala, metsästysseurat, metsähallitus ym. metsäorganisaatiot, musiikkiopisto ja kirjasto sekä muut asiantuntijat läheltä ja kauempaa)
- Konkreettiset harjoitteet arjen hallinnassa:
(BG, MA, Yhteiskuntaoppi mm.) Kierrätys -> yhteistyö esim. Siwan / kierrätyspisteen kanssa -> vaikutus luonnolle, kansantaloudelle
(MA, KO, KU, Yhteiskuntaoppi mm.) Oman taloudenhoito (Esimerkki Oman talouden hallinta -opintokokonaisuudesta)
Lapsi/vanhempi kurssit esim. kokkokoulut, käsityö

Oman talouden hallinta oppimiskoko- naisuus

- Oppilaat harjoittelevat oman talouden hallintaa ja pitävät kirjaa taloudestaan viikon ajan kouluympäristössä. Tarkoituksena on hahmottaa, minkälaisia menoja on ja mihin rahat riittävät.
- Viikon alussa oppilaat saavat "palkan" (leikkirahaa tai kortti, jossa tietystä alku summasta aina vähennetään menojen mukaan).
- Palkasta kuluu rahaa erilaisiin menoihin, esim.
  - verot
  - ruoka kouluruokalassa
  - opiskelutarvikkeet
  - tilavuokrat / siistiminen
  - välituntitarvikkeiden vuokra (sählymailat, biljardipöydät, pallot), pääsymaksu oppilaskunnan tilaan ym.
- Oppilaat pitävät viikon ajan kirjaa taloudestaan
- Oppiaineita:
  - matematiikka (laskutehtävät)
  - yhteiskuntaoppi (miksi verotetaan? mihin verorahat käytetään?)
  - kuvaamataito (leikkirahan/rahakortin suunnittelu)
  - kotitalous (ruuan hinta, taloudellisuus)

Kulttuuri ja historia:

- Museot, rakennukset esim. Kaukametsä, Teppanan vanha puukoulu) ja keskustan muut kohteet (esim. patsaat, linnanrauniot)
- Teatteri, taide, musiikki (esim. Nälkämaan laulu, Kainuun musiikkijuhlat, Kamarimusiikki-tapahtuma)
- Murteet, metsäsadut ja runous
- Sukujen ja alueen historia, merkkihenkilöt : esim. Paltaniemi ja Eino Leino, Turjanlinna ja Ilmari Kianto, Lönnrot ja Kalevala, Kekkonen, Huovinen, kuvataiteilijat, muusikot, Raatteentie, Pyörteen tila, Rehja ja tähtitorni, Pietari Brahe, "Oulunjärvi – Kainuun meri", tervan valmistus ja kuljetus - Tervareitti, tuohityöt, pajupilli, kaarnalaiva
- Kulttuurikierrros, kirjasto
- Oman äidinkielen opettajat mukaan koulujen arkeen

Terveys:

Perinnetaudit ja –ruuat
Paikalliset tuottajat,
lähiruoka

Urheilu:

Paikkoja: Vimpeli, Vuokatti
Lajeja: jääkiekko, hevosurheilu, pesäpallo
Urheiluakatemia, Kainuun liikunta
yhteistvökumppaneina

Työelämä Kainuussa

- Yhteistyö paikallisten yritysten ja yrittäjien kanssa (tutustuminen paikallisiin toimijoihin ja ammatteihin, mm. TET-jaksot)

Luonto:

- Luonnon suojelu ja suojelalueet
- Ilmastomuutos ja ympäristömuutos, uhat, kestävä kehitys ja lajittelu
- Talvivaara; Terrafame, Kajaanin joki, Oulujärvi, Nuasjärvi
- Lajintuntemus
- Kalastus, metsästys, marjastus ja sienestys

Paikallisuus

Tulevaisuus Kainuussa

- Kainuun tulevaisuuden visiointi, uudistaminen ja muutosvalmiudet sekä oppilaan oma urasuunnittelu
- Peli- ja matkailuala sekä urheiluvalmennus Kainuussa

Työtavat:

- Ryhmä- ja projektityöt, dokumenttien teko (esim. projektin osana)
- Tutustumiskäynnit, retket (pyörillä tai patikoiden) ja leirikoulut eri paikoissa (esim. Oulujärvi, Nuasjärvi, Talaskangas, Otanmäen kaivosmiljö, Vuolijoen kirkko, Riihipiha, Lintuvesiallas, Manamansalo, Rehja, jne.)
- Taksvärkki
- Videoprojekti (esim. oppilaat tuottavat ryhmissä paikallisten ammattien esittelyjä)
- Yhteistyö eri koulujen välillä (esim. etäyhteyksillä, lähettämällä materiaalia, Kainuun koulujen yhteiset nettisivut jne.)
- Valokuvaus (esim. maisemavalokuvaus) ja kuvataidenäyttelyt oppilaiden töistä
- Teemaviikot ja –päivät (esim. Kekkonen)
- TVT:n hyödyntäminen
  - Kainuu kartalla, Lost in Kajaani
  - Tuotosten tekeminen (esim. esitelmät, animaatiot, videot ja digitarinat) ja tiedon etsintä eri tv-tvälineillä
- Yhteistyö ja –toiminta eri tahojen kanssa esim. vierailujen ja vierailijoiden muodossa (Yhteistyötahoina mm. varhaiskasvatus, Kaukametsä, vanhain- ja palvelukodit sekä

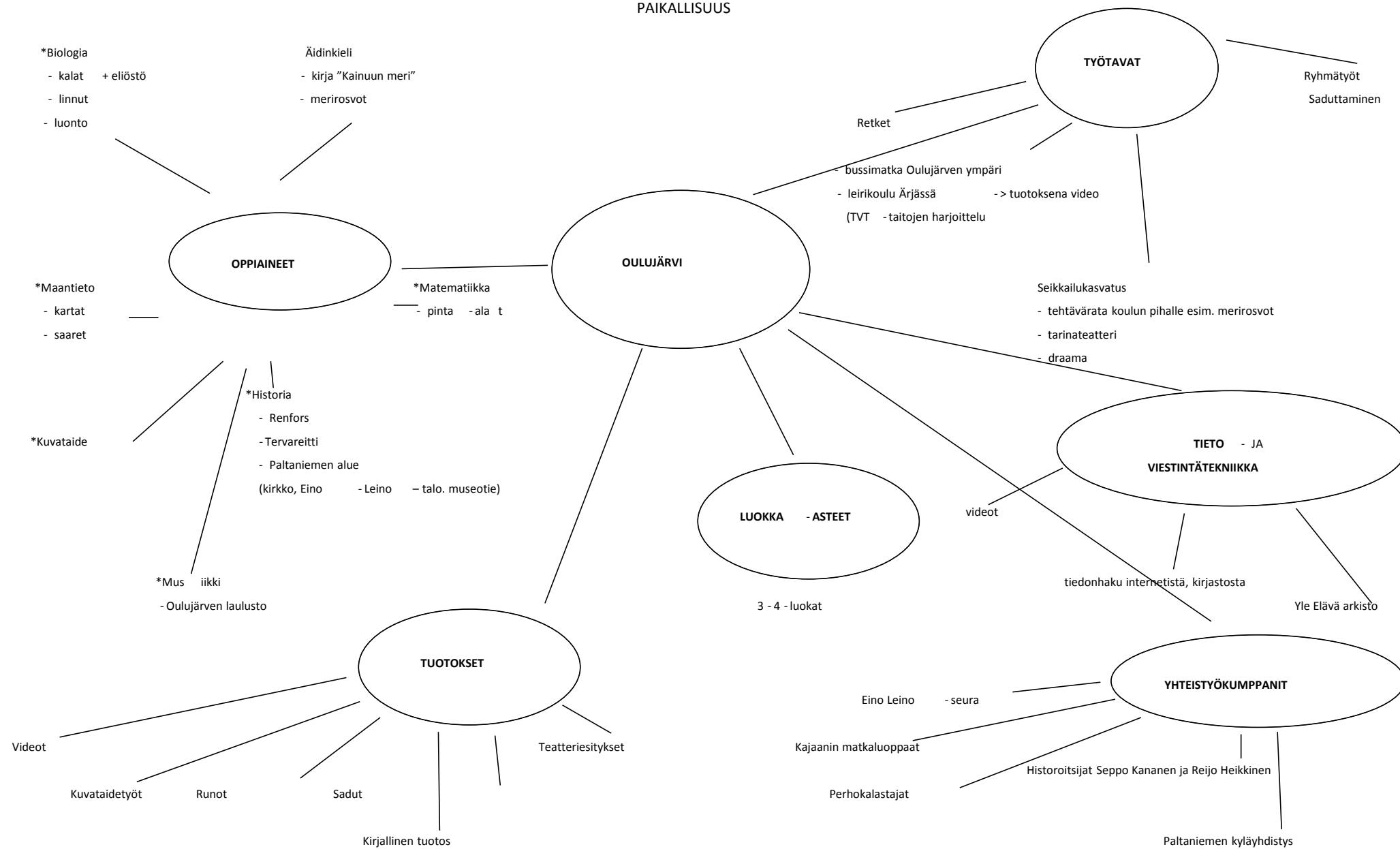
oppilaiden isovanhemmat, veteraanit, Kaukavesi, Kajaanihalli, seurakunta, nuorisotyö, poliisi ja pelastuslaitos, urheiluseurat ja Kainuun Liikunta, muut järjestöt ja seurakunta, Seuraunioni, kirjastot (myös kirjastoauto), Seppälän maatalousoppilaitos, Ekokymppi, Loiste, teatterit (myös elokuvateatteri), (kummi)yritykset ja yrittäjät, kyläyhdistykset, matkaoppaat, ammattikalastajat, julkisuuden henkilöt, Reijo Heikkinen, Kalle Seppänen (murretaijaja), Kalle Juntunen (kotiseutuneuvos, Hyrynsalmi), muut koulut ja oppilaitokset, puolustusvoimat)

Juuret Kainuussa

- **OPPIAINEET:** KS, MU, HI, LI, UE, AI, KU, YL (BG/FK)
- **TYÖTAVAT:** ryhmätyöt, tutustumiskäynnit, leirikoulu, retket ja kouluvierailut
- **TUOTOKSET**
  - YL: Kainuun luonnon erityispiirteet, suojele(alueet), terva (valmistus, kuljetus: tervareitti), Kainuu kartalla, Oulujärvi, Terrafame -> esim. postereita tai tv-tietoiskuja tms.
  - AI: murreanaston kasaaminen, metsäsadut (1.-2. luokat, sadutus isompien oppilaiden avulla), Oma Kainuu -kirja, henkilökuvia (Kianto, Lönnrot ja Kalevala, Leino, Huovinen, kuvataiteilijat, muusikot, ...), erilaiset tuotokset Kainuun murteella. Kainuuseen tai kainuulaisiin pohjautuvat näytelmät, kainuulaisten merkkihenkilöiden kouluvierailut
  - KU: kainuulaisten taiteilijoiden teokset (tarkastelut ja omat tuotokset), maisema
  - UE: tutustumiskäynti kotiseurakuntaan ja / tai kirkkoon
  - HI: Raatteen tie, Pietari Brahe, Kajaanin linna, tervanpoltto -> esitelmä
  - MU: Nälkämaan laulu, Kamarimusiikki-tapahtuma, Kainuun musiikkijuhlat -> musisointia
  - KS: tuohityöt, pajupilli, kaarnalaiva
  - Kotitalous: perinneruokia
- **TVT:N HYÖDYNTÄMINEN**
  - Kainuu kartalla
  - Lost in Kajaani
  - tiedon etsintä eri tv-välineillä
  - esitelmät
  - animaatiot
  - videot
  - digitarinat
- **ASiantuntijat**
  - veteraanit
  - isovanhemmat
  - Reijo Heikkinen
  - Kalle Seppänen (murretautaja)
  - Kalle Juntunen (kotiseutuneuvos, Hyrynsalmi)
- **PAIKALLISET YHTEISTYÖKUMPPANIT**

PAIKALLISUUS

Kainuussa on tulevaisuus

Tarkastelunäkökulmat

- yhteiskunta
- lainsäädäntö
- mediakriittisyys
- kansainvälisyys

Paikallisten elinkeinojen kehitys ja tulevaisuus

- Innovaatiot
- Kaivosteollisuus
- Konepajateollisuus
- Vesivoima
- Metsäteollisuus
- Peliteollisuus
- Matkailu
- Palvelut

Innovaatiot

- hiihtoputki
- talkin sovellukset
- elektroniikkateollisuuden tuotteet -> Sunit, Metso
- junanvaunu- ja raitiovaunuratkaisut -> Transtech

Kaivosteollisuus

- järvimalmi
- vanadiini
- talkki -> Mondo minerals
- Talvivaara
- Sotkamo Silver

Konepajateollisuus: Tarnstech

Vesivoima: vesireitit -> tervanpoltto

Metsäteollisuus: elektroniikka -> Metso, Valmet, Biohit, Sunit

Paperi ja bioetanoli -> Kajaani Oy, Kuhmoyhtiöt

Peliteollisuus: AMK

Matkailu

- liikuntamatkailu -> Vuokatti
- elämysmatkailu -> Kuhmo, Suomussalmi

Palvelut

- ammatit
- KAKS
- AMK
- kaupunki

Nuasjärven vuosi

Seurataan järveen liittyviä asioita kaikissa oppiaineissa koko lukuvuoden ajan.

- **Liikunta:** Kesällä uintia, rantalentistä, ongintaa. Syksyllä kalastusta ongella. Talvella hiihtoa, luistelua, kävelyretki, pilkkiminen. Keväällä hiihtoa, luistelua, kävelyretki, ongintaa (paikalliset papat mukaan).
- **Kuvaamataito:** Maalataan maisemaa / rantamaisemaa, hiekkaveistokset. Lumiveistokset. Muuttolintujen piirtäminen. Lisäksi valokuvaus ja videointi pitkin lukuvuotta.
- **Äidinkieli:** Runot ja kirjoitelmat + paikallistarinat. Syksyllä draamaseikkailu.
- **Biologia:** Lajintuntemus; - kasvit, - eläimet, - eloton luonto, - kalan perkaus, - kalaruoka. Ympäristönsuojelu, vesitutkimukset. Muuttolintuseuranta.
- **Käsityö:** Onkivapa/ pilkkivapa. Askartelumateriaalin hankintaa.
- **Historia:** Järven historiaa pitkin lukuvuotta
- **Englanti:** Vesisanasto
- **Matematiikka:** Tilavuus, mittaaminen, arviointi.
- Havainnollistaminen

Pyöräretket eri kohteisiin

- Pyöräretket kaikilla luokilla, 9. luokat ajavat pisimmän matkan. Pisin reitti voisi olla vaikkapa Oulujärven ympäri ja yöpyminen matkan varrella.
- Oppilailla on ryhmissä vastuu eri alueista (tulentekeo, ruuanlaitto, reittisuunnittelu jne.)
- Kierroksilla tutustuminen paikallishistoriaan, merkkihenkilöihin, luontoon sekä tarinoihin. Matkan voi piirtää tai maalata luontokuvia.
- Kierrosten jälkeen voisi myös kirjoittaa äidinkielen kirjoitelman jostakin kierroksella koetusta tai opitusta asiasta.
- Yhteistyökumppaneilta voisi pyytää pyöriä tms. lainaksi tarvittaessa.
- Vanhemmat voisivat olla mukana kierrosten järjestämisessä tai itse kierroksella.